

kurumsal denetim arayışına kılavuz kaynak

Vergi Başmüfettişi Dr. Ahmet Ayanoğlu, “Kurumsal Yönetimde Denetim Komitelerinin Önemi ve Etkisi” adını verdiği kitabında, etkin bir yönetim anlayışı için öncelikli olanın sağlıklı bir denetim yapısının oluşması gerektiğine vurgu yapıyor.

MUSTAFA KEMAL ÇOLAK

Türk iş yaşamının en temel sorunlarından bir tanesi olarak, rapor alan ile rapor veren ayrımının tam ve net çizgilerle yapılamıyor olmasını gösterebilirim. Geçmişten günümüze, şiddeti azalmayan, hatta şirketler büyüdükçe olumsuz sonuçlarının arttığı, mutlaka çözüm bekleyen bir alandır bana göre. Patron ya da yönetim kurulu, yöneticinin alanına girer, icraya müdahale eder, kısaca işine karışır; dönemin sonunda da rapor ister, sonuçlara bakar, performans ölçer, uygulama sürecine not verir.

Bu konu da dahil şirket yönetimlerine doğru yöntemleri ifade eden yayınlara özel hassasiyetim vardır. Yakın zamanda denetim mekanizmalarına yönelik özenle hazırlanmış bir kitap çıktı piyasaya. Türk iş yaşamında hakkı hiçbir zaman tam anlamıyla verilemeyen bir konuyu, kurumsal yönetimlerde denetim komitelerinin önemini aktarıyor. Kapsamlı araştırmalara dayanan, pek çok kaynaktan yararlanan, tertemiz ve düzen içeren tasarımıyla ilgisine kılavuz olmayı amaçlıyor. Yukarıda ifade ettiğim gibi titiz bir çalışmanın ürünü, adını temasından alan, “*Kurumsal Yönetimde Denetim Komitelerinin Önemi ve Etkisi*” isimli kitap. Hazine ve Maliye Bakanlığı Vergi Başmüfettişi Dr. **Ahmet Ayanoğlu** tarafından hazırlanan ve üç ana bölümden oluşan kitabı, alanında üst noktaya çıkaran noktalardan bir tanesinin yapılan araştırma olduğunu belirtmeliyim. BİST Kurumsal Yönetim Endeksi’nde yer alan şirketlerin yetkili isimlerinden yüzde 77 gibi yüksek bir oranda katılım sağlanan araştırma, Türkiye’nin bu alanda kolları sıvamış şirketlerde dahi durumun çarpıcılığını ortaya koyması açısından da değer taşıyor.

Vergi Başmüfettişi Dr. Ahmet Ayanoğlu, *Kurumsal Yönetimde Denetim Komitelerinin Önemi ve Etkisi* adlı kitabına ilişkin şu değerlendirmeleri yapıyor:

Bir vergi başmüfettişi olarak kurumsal yönetimi tanımlar mısınız?

Kurumsal yönetim, esasında şirketlerin kötü yönetilmesini engellemeyi amaçlayan bir kavramdır. Bir şirketin keyfi ve takdiri karar ve uygulamalardan ziyade; adillik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk

dr. ahmet ayanoğlu kimdir?

1986 İstanbul doğumlu olan Dr. **Ahmet Ayanoğlu**, lisans ve yüksek lisans eğitimini Marmara Üniversitesi Maliye Bölümü’nde, doktora çalışmasını ise İstanbul Ticaret Üniversitesi Muhasebe ve Denetim Ana Bilim Dalı’nda tamamladı. İş hayatına 2009 yılında Hazine ve Maliye Bakanlığı’nda Vergi Müfettişi olarak başladı. Vergi Başmüfettişi olan Ayanoğlu, yine Vergi Denetim Kurulu bünyesinde faaliyet gösteren İstanbul Sektörel Denetim Daire Başkanlığı’nda Başkan Yardımcısı olarak görev yapıyor. Vergi ve muhasebe alanında yayımlanmış mesleki makaleleri olan Dr. Ayanoğlu’nun “*Türk Bütçe Sistemi ve Bütçe Denetimi*” ve “*Kurumsal Yönetimde Denetim Komitelerinin Önemi ve Etkisi*” adıyla yayımlanmış iki kitabı bulunuyor.

ilkeleri dikkate alınarak, sistemli, kontrollü, profesyonel, stratejik, güvenilir ve sürdürülebilir bir şekilde yönetilmesidir. Diğer bir deyişle kurumsal yönetim; “denetime, kurallara ve ilkelere dayalı şirket yönetimi” demektir.

Bu noktada denetim özel önemde sanırım.

Kurumsal yönetim ile denetim komiteleri birbirleriyle ilişki ve etkileşim halindedir, aynı zamanda birbirini tamamlayan iki temel unsurdur. Elde edilen bulgulara göre, şirketlerde etkin bir kurumsal yönetim yapısı oluşturmamanın yolunun etkin bir denetim komitesinden geçtiğini ve denetim

komitelerinin kurumsal yönetim ilke ve uygulamalarını etkilediğini, güçlendirdiğini, geliştirdiğini ve şirketlerde kurumsal yönetime yönelik farkındalığı artırdığını ifade edebiliriz.

Ülkemizde şirketler, özellikle aile şirketleri kurumsal yönetim konusunda hangi seviyelerde?

Bana göre ülkemizde şirketlerin en temel problemlerinden biri kurumsal yönetime geçiş yapamamaları. Son yıllarda yapılan bilimsel araştırmalar; dünya genelinde aile şirketlerinin yaşam süresinin giderek kıaldığını ortaya koyuyor. Örneğin bu süre Almanya’da 18, Fransa’da ise 9 yıla

kadar iniyor. Ülkemize baktığımızda ise Ankara Ticaret Odası tarafından yapılan bir araştırmaya göre, Türkiye’deki aile şirketlerinin yüzde 80’i beşinci yılına, yüzde 96’sı ise 10’uncu yılına ulaşmadan varlıklarını sonlandırıyor. Ankara Sanayi Odası tarafından yapılan bir araştırmada ise ülkemizde aile şirketlerinin ortalama ömürleri yaklaşık 25 yıl olarak belirlenmiş, şirketlerin ikinci nesle ulaşma oranı yüzde 30, üçüncü nesle ulaşma oranı yüzde 12. Bu nedenle halka açık olsun veya olmasın, aile şirketlerinin kurumsallaşma süreci hayata öneme sahip.

Sizi bu kitabı yazmaya hangi faktörler itti?

Ülkemizde kurumsal yönetim ile ilgili birçok akademik çalışma ve yasal düzenleme yapılmış olmasına rağmen, dünya genelinde önemi her geçen gün artan ve kurumsal yönetim anlayışının âdeta teminatı olan denetim komitelerine literatürde ve uygulamada yeterli düzeyde yer verilmediği kanaatindeyim. Hazırlanan çalışmaların bir kısmının değişen yasal düzenlemeler karşısında güncelliğini kaybettiği ve bir kısım çalışmalarda da denetim komitelerinin her geçen gün artan ve çeşitlenen görev, yetki ve sorumluluklarına yeterli düzeyde değinilmediğini gördük.

BİST Kurumsal Yönetim Endeksi’nde işlem gören şirketler kaynaklı bir araştırma da gördüm kitabınızda.

Araştırmamız, BİST Kurumsal Yönetim Endeksinde yer alan şirketlerin (58 şirket) yetkilileri ile yapılan görüşmeler sonrasında alınan izinlere müteakiben veri toplama tekniklerinden biri olan anket yöntemi kullanılarak yapıldı. Ankette denetim komitelerinin kurumsal yönetim anlayışının gelişimine ve kurumsal yönetim ilkelerine olan etkisini ölçen sorulara yer verildi. Akabinde 45 şirketten geri dönüş sağlandı ve ankete katılım oranı yaklaşık yüzde 77 olarak gerçekleşti. Bu oran, araştırma sonunda ortaya çıkan sonuçların Kurumsal Yönetim Endeksi’ndeki tüm şirketleri temsil etmesi açısından anlamlı kabul edilmesini sağlıyor. Nitekim anket tekniğinde sonuçları sağlıklı bir şekilde değerlendirmek ve yorum yapabilmek için geri dönüş oranının (bazı istisnalar hariç) yüzde 70’in üzerinde olması hedeflenir.